

14. Mokřad na Panských Nových Dvorech

Pod pojmem mokřad si můžeme představit území zatopené vodou stále či jen po určité období roku nebo území s půdou, která je stále nasycená podzemní vodou. Jedná se o plochy, které tvoří jakýsi přechod mezi suchozemskými a vodními ekosystémy.

Mokřady plní nezastupitelnou funkci, kdy v době větších dešťových srážek v sobě vodu akumulují a v sušších obdobích ji postupně vydávají. Významně tak ovlivňují také klima v krajině. Vodní toky ve své přírodní podobě, tedy obklopené přirozenými říčními nivami a mokřady, umožňují bezpečný rozliv při vyšších stavech vody. Funkční mokřad dokáže zadržet stonásobně větší množství vody, než napřímený vodní tok uzavřený v betonovém korytě. Mokřady jsou zásobárnou vody v době sucha a mají obrovskou retenční schopnost v období s nadbytkem vody.

Poskytují vhodné podmínky pro existenci specifických mokřadních organismů. Jsou přirozeným prostředím celé řadě rostlin a živočichů pro život v mokřadech přizpůsobených. V takovéto vlhké krajině si velmi libují některé druhy rostlin, které jsou vázány přímo na tento ekosystém, a jinde je tedy nenajdeme a mnoho druhů je vzácných nebo zákonem chráněných. Pro faunu jsou mokřady důležité především tím, že jsou prostředím pro vývojová stadia mnoha živočichů, například hmyzu či obojživelníků. Hostí i specifické druhy obratlovců – především ptáků a drobných savců. Neobyčejně bohatá, ale běžnému pozorovateli skrytá, je mikroskopická zvířena vázaná na toto vodní a vlhké prostředí například prvoci, vířníci a korýši.

Je to jeden z největších fondů genetické biodiverzity. Celosvětově patří mezi tři biotopy s největší biologickou aktivitou (po deštných pralesích a korálových útesech). Pro tyto a jiné důvody jsou mokřady považovány za vysoce cenné biotopy. Jejich počet i rozloha, na které se vyskytují, však rychle ubývá.

I ve Frýdku-Místku se můžeme s tímto zajímavým fenoménem setkat. Území mezi Dobrou a Frýdkem-Místkem, ohraničené ulicí Slezskou a rychlostní komunikací na Český Těšín, je tvořeno mozaikou vlhkých luk a mokřadů. Ještě před několika lety to bylo území málo zastavěné rozptýlenými zemědělskými usedlostmi. Mokré louky s klikaticími se potůčky a mokřady okolo nich začínaly již v místě dnešního sídliště Slezská II. Dnes se toto území velmi rychle mění, pohlcuje ho intenzivní výstavba rychle se šířící směrem na Dobrou.

Dnes se s posledním velmi pěkným mokřadem můžeme setkat (mimo zvláště chráněná území Novodvorský močál a Kamenec) ještě v oblasti Panských Nových Dvorů. Ohraničen je na severu železniční tratí na Český Těšín, na jihu silnicí, která je prodloužením ul. Dobrovského, na východě potokem Černý potok a Vlčok a na západě hranicí mezi katastry Frýdek a Panské nové dvory.

Jde o velmi rovinné území o výměře přes 6 ha s pomalým odtokem vody. Pro nesnadnou přístupnost bylo vždy využíváno velmi extenzivně. To umožnilo vytvořit velmi bohaté společenstvo, mimo chráněná území již velmi vzácné. Podél potoka Vlčok se vytvořila tůň s hloubkou do 1 m, jinak je ve vlhkém období výška vodní hladiny jen 10-15 cm. Ale i při této malé výšce vody mokřad zadrží při vydatných srážkách okolo 10 000 m³ vody a stejné množství je zadržováno ve vodou nasycené půdě. Tato voda pak v době sucha pomalu odtéká. Významně tak přispívá k vyrovnávání množství vody v krajině.

1. Jihozápadní část s břehovým porostem potoka Vlček, bohatě kvetoucí v časném létě.

2. Severozápadní část směrem k železniční trati s vyvinutým porostem rákosu.

3. Hlubší tůně jsou u potoka Vlčok.

4. Detail bohatě kvetoucí tůně u potoka s orobincem, kypřejí, ostřicemi a skřípinou.

V mokřadu rostou velmi nápadné a krásné rostliny například kosatec žlutý, tužebník jilmový, kyprej vrbice, pcháč bahenní, vrbina obecná, vrbka chlupatá. Méně nápadné, ale ekologicky

důležité, jsou ostřice a trávy. Specifickým prostředím jsou také rákosiny. Podél potoka Vlčok je vyvinut krajinářsky i ekologicky velmi významný břehový porost, tvořený převážně starými mohutnými duby.

5. Nápadně kvetoucí kosatec žlutý.

6. Mezi léčivé rostliny patří tužebník jilmový.

7. Pcháč potoční roste na nejvlhčích místech, ale ne na těch trvale zatopených vodou.

8. Bohatě kvetoucí porost vrby chlupaté.

9. Nápadná květenství má kyprej vrbice

10. Vrbina obecná má úhledné, hvězdičkám podobné žluté květy.

Málo nápadné, ale ekologicky velmi významné, jsou ostřice. Nejhojnější jsou ostřice Otrubova, ostřice měchýřkatá a ostřice prosovitá.

11. Ostřice Otrubova.

12. Ostřice měchýřkatá.

Mokřad je významný i pro množství živočišných druhů. Kromě některých ptáků, jsou významnými obyvateli mokřadu také vážky. Jejich larvy žijí ve vodě a živí se dravě drobnými vodními živočichy a dospělci loví různé druhy hmyzu, kterými se živí.

13. Vážky jsou vynikající letci s velkýma očima a silnýma nohama, loví hmyz za letu.

14. K řádu vážek patří také motýlice, nápadné kovovým leskem křídel, kterými pomalu mávají. Odtud jejich pojmenování motýlice.

15. V časném jaru zde kladou do vody vajíčka žáby.
Bez drobných vodních ploch v krajině by nebyly schopny se rozmnožovat.

Mokřad na Panských Nových Dvorech nepoživá žádné zákonné ochrany přesto, že je to velmi významná lokalita, která v blízkém okolí Frýdku-Místku nemá obdoby. Bohužel i tato plocha časem zanikne. V územním plánu města Frýdku-Místku je určena k zástavbě. Dojde zcela určitě k odvodnění a tím ke zničení jak prostředí pro život mnoha rostlinných i živočišných druhů, tak k likvidaci kousku hezké krajiny plné květů. Co je neméně důležité, dojde k likvidaci prostoru pro retenci několika desítek tisíc kubíků vody při vydatných srážkách a tím ke zvýšení povodňových průtoků. Takto už zanikla jiná podobná hezká místa mezi Frýdkem a Dobrou. V jedné části vede rychlostní komunikace, u lesa v blízkosti přírodní památky Kamenec je fotovoltaická elektrárna, v další části se rozvíjí obchodní zóna a další části se mění na zahrady nových rodinných domů.

Kudy tam:

Lokalita se nalézá ve střední části potoka Vlček podél nové komunikace a mostu přes R 48 na Dobrou, spojující konec ul. M. Alše a pokračování ul. Dobrovského.

GPS: 49°40'50"N, 18°22'56"E

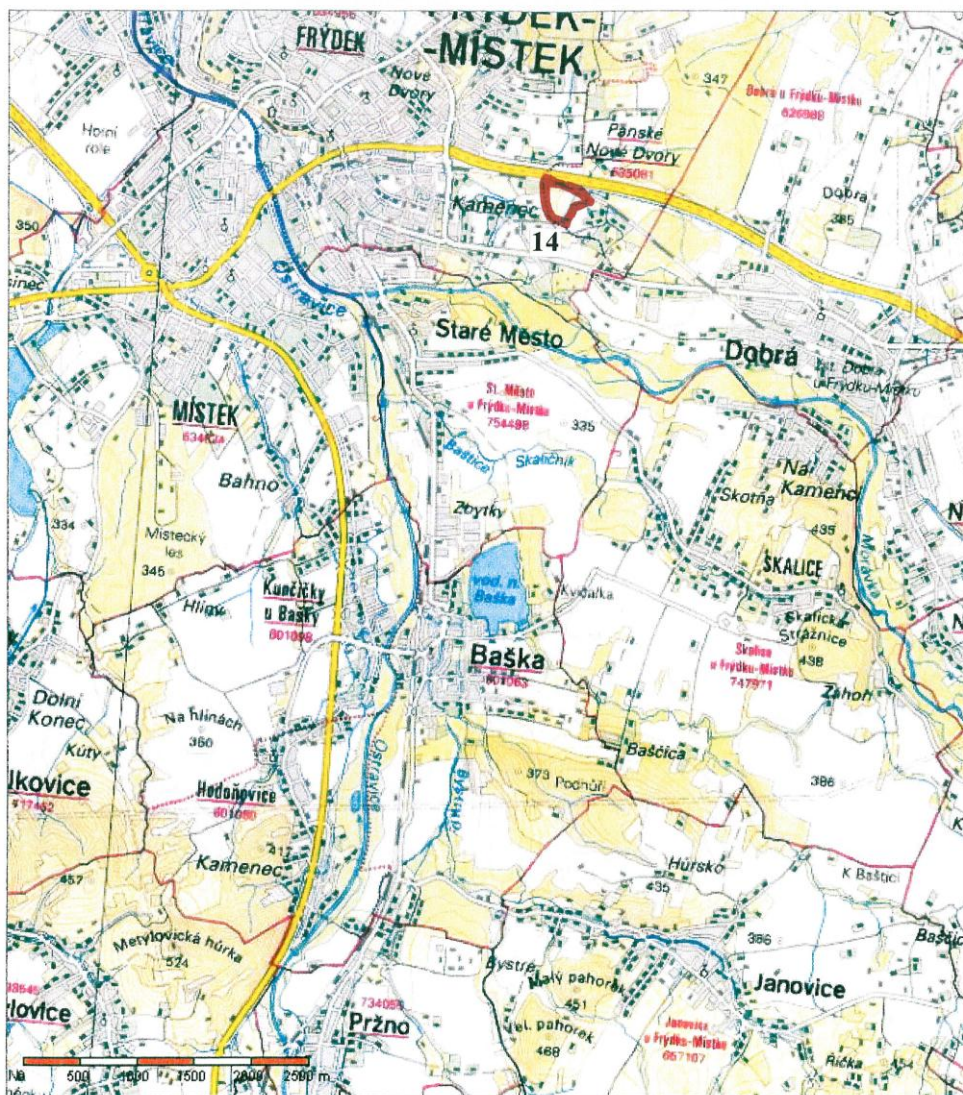
Doprava:

Autobus: Městskou linkou č. 3 a 13 do zastávky „U Hučky“, vpravo od hlavní silnice okolo plotu podniku Lesostavby vede pěšina, po které pokračujeme stále rovně až k mostku přes Černý potok a dále po nové komunikaci vedoucí k mostu přes rychlostní komunikaci na Český Těšín. Tato komunikace lokalitu přetíná.

Auto: po ulici Mikoláše Alše a stále rovně až na Panské Nové Dvory, kde je křižovatka tvaru „T“, zde uhnout doprava a hned za mostem přes rychlostní komunikaci na Český Těšín se lokalita nachází.

Pěšky: Z centra města do ulice Dobrovského, po ní okolo Intersparu a oblasti stavebních firem a dále cca 300 m až k do místa, kde přes mostek vlevo začíná

nová komunikace k mostu přes rychlostní komunikaci na Český Těšín, na ní odbočit a lokalita je oboustranně této komunikace.

14. Mokřad na Panských Nových Dvorech